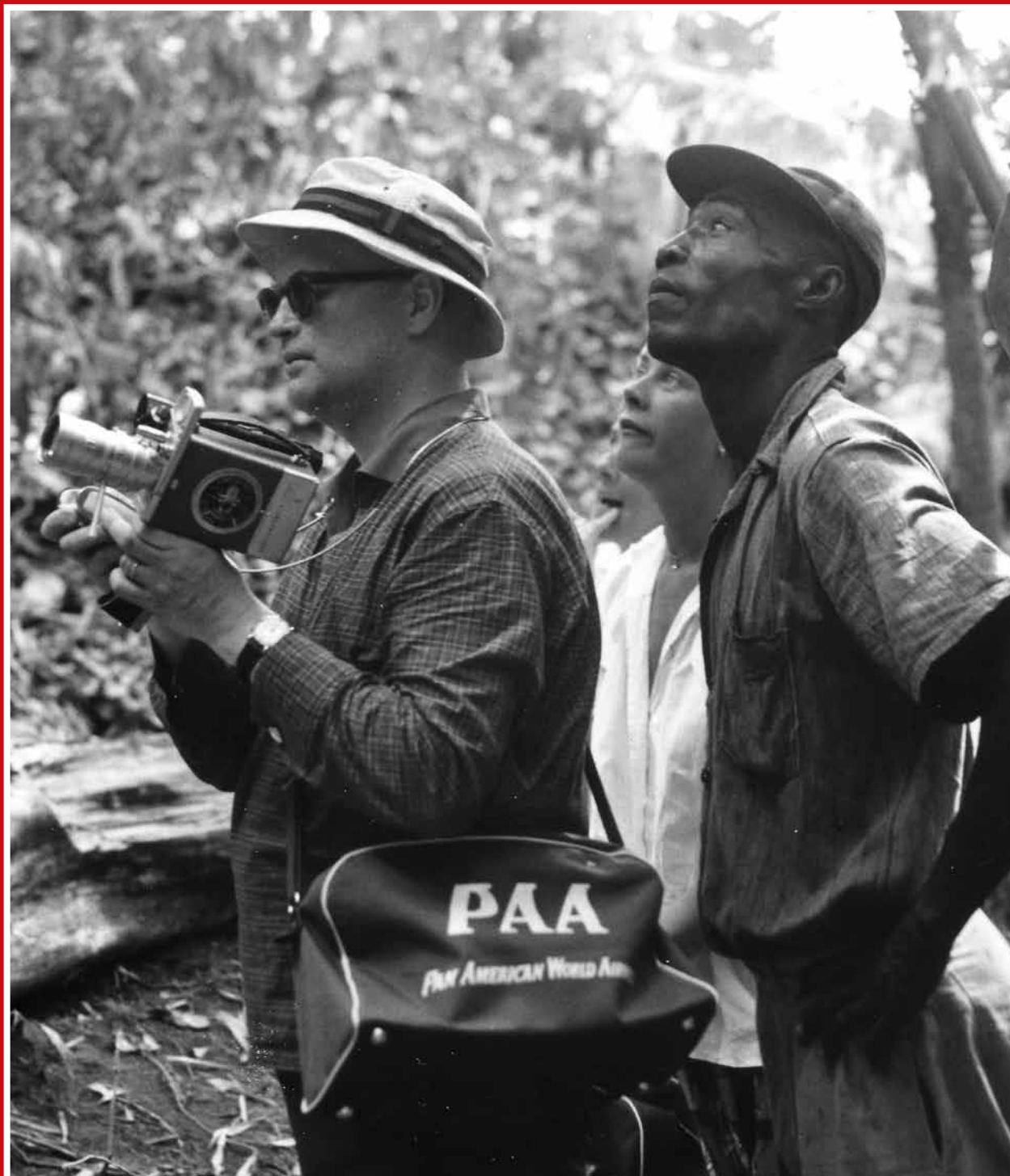

NR 2/2017 · Från start nr 16
Medlemstidskrift för
Povel Ramel-sällskapet
ISSN 2000-5997

sverker

Mer Poveliana

**Lisa Nilsson KaRAMELodiktstipendiat • Resedagboken
• Eldsjälen: Bill Friman • Buljonger i Skåne • Kulturnatt i Uppsala •
Vad kan du om Povel? Nytt klurigt korsord! - och mycket mer**

I detta nummer finner du texter om så vitt skilda ämnen som:

Hej Medlem! Anders Eldeman	3
Sverker behöver en redaktör Nalle Malmborg	3
Årsmötet i maj Lennart Andreasson	4
Minnesord över Hasse Alfredson Staffan Schöier & Stefan Wermelin	5
Lisa Nilsson KaRAMELOdiktstipendiat Göran Anér	6–7
På kryss med Ramel-sällskapet Lennart Andreasson	8
Med Magdalena Ribbing på Thielska Galleriet Göran Anér	9
San Blas Chibidarra Resedagbok Del 7 Povel Ramel	10–11
Eldsjälen: Bill Friman, Povelkännare par excellence Lasse Johanson	12–13
Povel Ramel-sällskapet på bokmässan Lennart Andreasson	14
Povel i Radio Nostalgis Hall of Fame Mikael Ramel	14
Poveldiggarna hyllade Hasse Börje Åhgren	15
Smoke Rings Sisters Börje Åhgren	16
Povels Penna utdelad Urban Jönsson	17
Bokrecension: Musik till vatten och punsch Lennart Andreasson	17
Povel Ramel - Lekens mästare Johanna Broman Åkesson	18–19
Sorg och glädje hos Povel Ramel Göran Anér	19
Sällskapets webbplats Lennart Andreasson	20
Grynkorv kan sägas – och ätas Gunnar Kjellander/Lennart Andreasson	20
Plingelingeling hej! Julhälsning från Povel Ramel	21
Bladbergeri & Så'nt: Ännu ett Ramelkryss Anders Lundquist	22
Bladbergeri & Så'nt: Nästa Bubbeltävling – vad tänker Povel?	22
Bladbergeri & Så'nt: Förra Ramelkrysset – rätta lösningen	23
Vinnande bidrag i förra Bubbeltävlingen	24

Nya medlemmar i PR-s

Sedan förra numret av Sverker gavs ut har följande personer blivit medlemmar i Povel Ramel-sällskapet. Vi hälsar dem än en gång varmt välkomna!

Agne Petersson, Ronneby
 Johnny & Barbro Moberg, Tumba
 Lottie Johanson Skarstedt, Åkersberga
 Göran Eng, Höör
 Jan Tordson, Lund
 Niklas Löfström, Kiruna
 Gun Hemström, Stockholm
 Peter Svanberg, Täby
 Malin Scharffenberg, Lund

Lisa Nilsson, Enskededalen
 Leif "Jason" Jansson & Maria Spånberg
 Stockholm
 Kjell Karlsson, Håcksvik
 Walter Loewe, Simrishamn
 Filip Jironet Loewe, Amsterdam
 Martin Jakobsson, Landvetter
 Gustav Gälsing, Södertälje
 Birgitta Ottosson, Lidingö
 Lennart Hämäläinen, Iggesund
 Gunhild Fägerhielm, Borås
 Eva Sintring, Stockholm
 Lena Nyberg, Johanneshov
 Erik Andergren & Astrid Andersson Lilliehorn, Vimmerby

Christer Fränlund, Uppsala
 Morgan Lengbrant, Hörby
 Jan Thorsell, Tullinge
 Kerstin Rhodin & Gunnar Forsberg, Stockholm
 Lars Lindström, Stockholm
 Johan Bergel, Uppsala
 Arne & Christin Edström, Sundbyberg
 Diana Schwarcz, Stockholm
 Ulla Boström, Gävle
 Bengt Danbo, Göteborg
 Gunnar Haeggblom, Uppsala
 Lekebergs Revysällskap, Fjugesta
 Stefan Lagesson, Nybro

Ordföranden har ordet

HEJ MEDLEM!

Det är i regel väldigt roligt att som ordförande få skriva denna spalt för ett sällskap som frodas och bubblar av fina engagemang som på olika sätt behandlar Povel Ramels verk. Glädjepulser kan också komma från TV-visningar ur Knäppupps produktion, en Ramelskiva i radion, en ny stipendiat under Hemligstruten, eller något av alla fina uppträdanden, föredrag och temakvällar som landet runt ägnas sällskapets huvudperson. Det är alltid lika viktigt - som det är roligt - att få vara med och hålla Povels verk levande inför framtiden.

Men till förra numret av Sverker, och detta, kändes det vemodigt att sätta sig ner och skriva. Senast hade nyheten inkommit att en av Povels nära medarbetare, Stig Grybe, gått ur tiden vid 88 års ålder. Nyligen har också Hasse Alfredson lämnat oss, mannen som fick sin första professionella scenrutin slipad vid Povel Ramels sida. Deras vänskap, och lust att samarbeta, var av den slitstarka sorten och giganterna behöll en nära kontakt Povels liv ut. Läs mer om Hasses unika insatser i svensk nöjeshistoria på annan plats i detta nummer!

Men jag tänker också på en annan mycket omtyckt person som mer och mer blev en starkt bidragande kraft i vårt sällskap, både som idéspruta och organisatör: Magdalena Ribbing. I slutet av september kom budet att Magdalena avlidit efter en fallolycka i hemmet. Som många medlemmar redan vet var Magdalena med både bakom, och framför, kulisserna vid ett flertal av våra evenemang. Hon bidrog i högsta grad till minnesvärda träffar på såväl Riddarhuset som Thielska Galleriet där hon också placerade in familjerna Ramel och Thiel/Östberg (Susanna Ramels familj) i historien. Detta givetvis vid sidan av att presentera måltiden och måna om allas trivsel. Ständigt närvarande fanns också den intelligenta skärpan, den folkbildande undertonen och den varma glimten i ögonen. Ett fint minne som också gör sig påmind är Magdalenas dräpliga och intressanta berättelser om båda herrarna under Ramel/Taube-dagen på ABF-huset. Undertecknad som, i kraft av ordförande för Povel Ramel-sällskapet, avtit härliga middagar i Magdalenas hem, fått komplimanger för välputsade skor och glatt talat om framtida projekt känner nu en tom saknad. Men tänk att man fick vara med på ett hörn! Det är inte så dumt med glada minnen när sorgen plötsligt slår till med full kraft.

Glädjande är dock att vi kan se fram emot en alldeles nyproducerad TV-dokumentär om Povel Ramels liv och verk (60 minuter) som Sveriges Television planerar sända på nyårsdagen 2018. Så skall ett nytt TV-år inledas!

Jag önskar er nu alla riktigt trevlig läsning i Sverker så ses vi kanske snart!
Anders Eldeman
Ordförande

SVERKER BEHÖVER EN REDAKTÖR...

... ty för närvarande har Povel Ramel-sällskapet inte någon redaktör till Sverker, bara en stackars attrapp, som inte smäller så högt, utan mest pysar lite stillsamt.

Men vi behöver en redaktör, som främst ska hålla koll på att artiklar och bilder finns (när de behövs, eller strax innan, helst). Att rätt skribenter är vidtalade. Ser till att den slöa layoutaren får tummen ur (i tid).

Att det material vi fått är i ungefärlig rätt längd. Att detta material blandas i en trevlig blandning och sedan stoppas in på rätta sidor, så det blir en trevlig, engagerande, läsvänlig mix, så att inte ett nummer ligger oläst fr o m sidan sju i medlemmarnas hem.

Det sista hoppas jag inte händer i detta nummer av Sverker heller.
Trevlig läsning!

Nalle

SÅLEDOS:

Sverker behöver verkligen en redaktör! Om du känner att du eller närstående borde vara rätt person för uppgiften, kontakta info@povelramelsallskapet.se med det snaraste.

sverker

NR 16 · 2/2017
Medlemstidskrift för Povel Ramel-sällskapet
ISSN 2000-5997

Mer Poveliana

Föreningens hemsida:
www.povelramelsallskapet.se
Material till Sverker:
skickas enklast till e-postadressen:
red.sverker@gmail.com

Omslagsbilden föreställer Povel och några guider, kanske sökandes efter fåglar att filma. Bilden tagen av Allan Johansson.

Redaktionsrådet består av:

Lennart Andreasson, Kjell Holmstrand, Urban Jönsson, Nalle Malmberg, Börje Åhgren

...och utöver redaktionsrådet medverkar i detta nummer av Sverker:

Göran Anér, Johanna Broman Åkesson, Anders Eldeman, Lasse Johanson, Anders Lundquist, Mikael Ramel, Povel Ramel, Staffan Schöier, Stefan Wermelin

Redaktör: Vakant

Form & layout: Nalle Malmberg

Tryck: EO Grafiska

Oansvarig utgivare: Povel Ramel-sällskapet

Åsikter och påståenden i artiklar får stå för artikelförfattarna själva.

Sverker kan **inte** ansvara för insänt, obeställt, material

Material till nästa nummer bör vara redaktionen tillhanda **senast 31 januari**. Tack!

Insänt material förutsättes vara avsett att publiceras. Foton bör hålla en minsta täthet om **300 dpi**, om de ska tryckas. Text kan komma att redigeras och kortas.

POVEL RAMEL-SÄLLSKAPETS ÅRSMÖTE 20/5

TEXT & FOTO Lennart Andreasson

Lördagen den 20 maj kunde så Povel Ramel-sällskapets årsmöte hållas efter att det först tänkta mötet i april fick skjutas upp på grund av terrorattentatet på Drottninggatan. Börssalen i Svenska Akademiens lokaler, Stockholm, ansågs även detta år vara den perfekta platsen för vårt lysande sällskap.

Efter den formella delen fick vi lyssna till Magdalena Ribbing, som berättade om ett kommande arrangemang i Thielska Galleriet, Mats Bodin, som informerade från styrelsen för "Insamlingsstiftelsen Povel Ramel-statyn"

samt revisorn, Kimo Viklund, som sjöng en egen text till Povels Sjöberg-pastisch, ett mycket uppskattat inslag. Kimo kallade sin visa *Mötestrivialiteter*, och den får utgöra en virtuos sammanfattning av sällskapets nionde årsmöte. Här nedan finner du texten.

MÖTESTRIVALITETER

I vanlig ordning blev det en blandning av trivsel, glatt humör, formaliteter, information, försäljning från Affären Ramel, filmvisning, avlyssnande av Ramelska ljudklipp, auktion etc. Anders Eldeman förde naturligtvis flugsmällan och Anders Lundquist protokollpennan. Och i publiken fanns sällskapets hedersledamot nr 1, Susanna Ramel, på plats. Hon hälsades välkommen särskilt.

Från styrelsen avgick Karin Sjödin, liksom suppleanterna Kjell Holmstrand och Amanda Dahl. Inval skedde av Rolf Bergström som ordinarie ledamot och Anja Nordgren och Jim Ramel Kjellgren som suppleanter.

Friden kring vår börs var vilande
dit kom jag ilande från Östergyllens fagra trakt
Stockholm mötte med sitt bilande
men inget smilande från kungens vakt
Plötsligt hördes så ett dunrande
där kom det hundrande i trappen till vår ak'demi
Mäster Povels mest beundrande menageri

Efter övligt klädavhängande
de syntes trängande invid Affären Ramels bord
Swishande och sedelsvängande
i detta krängande av ton och ord
Efter god affär så välldes man
rakt fram mot Eldeman och med sin flugsmällsapparat
i presidiebordet smällde han enligt mandat

Dags för årets redovisande
man läser kisande årsredovisningsdokument
Mycket ros och inget risande
och styret visande sig kompetent
Nu begynns ett idogt röstande
och med förtröstande fylls styrelsen i varje roll
allting Lundquist för inhöstande till protokoll

Sista punkten motionerande
och informerande om Brunkebergstorgsbronsporträtt
och till detta inspirerande
om abonnerande av båtbiljett
Efter stämman blir vi sittande
och videotittande till sist auktionseufori
Buden eskalerar smittande av nostalgi

Efter detta auktionerande
och exponerande av ålderstigen celluloid
sitter jag där själv funderande
mig distanserande från dagens id
Povels pek är som en must av bär
den får man lust av när man drömmer bortom rum och tid
liksom kanske tredje Gustav där i fönstrets frid

Minnesord över Hasse Alfredson

En kulen höstdag för tolv år sedan styrde vi, tillsammans med Hasse (som han inte ville heta, men vi alla säger), våra steg från själva bokmässan mot en lokal i Nya Ullevi för att prata om boken Svenska Ord & co som just kommit ut. Viss förvirring uppstod om denna lokals exakta läge och medan vi och bokens bildredaktör Ingemar Perup stretade i småblåsten skaldade Hasse blixtnabbt:

”Skulle vi till Ullevi?
Ville vi till Ullevi?”

Så där var det med Hasse, trots att han tydligt meddelat oss att han ”beviljats amnesi”, gick det ändå undan i associationsbanorna. Inte bara de gånger vi intervjuat honom, utan också på förlagsmöten och vid andra mer uppsträckta tillfällen. Det var som när han var med i ”På minuten”; ingen ville trycka på knappen när han bröt mot reglerna. Alla ville höra slutet. Vi kan bara intyga att han var

precis som Gösta Ekman beskrev honom: ”som ett ämbar av fantasi, ett ämbar som ständigt rann över”. Och så verkar det alltid ha varit.

På sin blogg berättade signaturen ”Den blyga” om en tävling mellan skolor i Helsingborg i det sena fyrtioalet. Den sista, avgörande uppgiften var att en elev ur vardera klassen oförberett skulle prata i tio minuter över ämnet ”Min skäckiga häst”. Vi kan tro att klassen från Helsingborgs Högre allmänna Läroverk samfällt utropade ”Hasse!”

Stackars medtävlare.

Sten Broman var konferencier, och lär ha häpnat. Och presenterade senare Hr Alfredson för Povel: ”den där jäveln kan prata om vad som helst, hur länge som helst.”

Vilket han gjorde, till vår förnöjelse och eviga beundran.

Povel och Hasse upptäckte improvisationsteatern i New York, Instant Theatre och upptäckte också att det inte var improviserat. Povel och Hasse skapade ”Nezteatern”, ett embryo till drösar av Lindemän, hundratals dagsaktuella improvisationer.

Lägg till dessa otaligheter även revyer, böcker, filmer, skivor där han nästan sjunger, debattinlägg, Amnesty, regi och skådespeleri. I vår värld har han alltid funnits, han och Tage Danielsson.

När Tage dog 1985 sa Hasse ”Det ser grått ut i Sverige, och gråare blir det.”

Vi kan dock ta till oss andra svenska ord från Hans Folke Alfredson:

”Om allting är för jävligt, måste man ändå vara glad, för det är ens skyldighet att inte öka världens sorg.”

Staffan Schöier & Stefan Wermelin

KaRAMELodiktstipendiet 2017

LISA NILSSON FICK KARAMELOD

FOTO: ANNA PERNING

Juryns motivering:

För att hon med sin mångsidighet – såväl inom pop, rock och visa som inom teater – utvecklat bredd och djup med särpräglad finess och känsla. Med sin grace och sin varma, djupa röst befäster hon sin egen nisch och position inom svensk kultur. Att sedan lyckas med att få hela riksdagen att sjunga allsång i *Himlen runt hörnet* är en styv påfågelfjäder i hatten!
KaRAMELodikt-juryn jublar!

Om KaRAMELodiktstipendiet:

KaRamelodiktstipendiet ges en förnyare av det svenska språket eller för framstående gärningar inom musiken. KaRAMELodiktstipendiet delas ut av Povel Ramel-sällskapet, Sällskapet Stallbröderna och SKAP – Sveriges kompositörer och textförfattare.

Stipendiet, som instiftades av Povel Ramel 1982 i samband med att han fyllde 60 år, består av ett stiligt diplom, en stor strut karameller och en summa pengar som gör mottagaren "ekonomiskt oberoende resten av da'n".

Utdelningen gick i år av stapeln för 35:e gången.

I juryn sitter:

Tomas Alfredson, Lotta Bromé, Claes af Geijerstam, Lotta Ramel, Pernilla Skifs och Torgny Söderberg.

Vid en ceremoni lördagen den 10 juni i middagsväkten kl 3 hos "Lasse i Parken" i Stockholm vid Västerbrons södra fäste tilldelades Lisa Nilsson det trettiofemte KaRAMELodiktstipendiet.

Först hade Povel Ramel-sällskapets ordförande Anders Elde-man hälsat alla välkomna och påmint om traditionen sedan 1984 att dela ut detta stipendium för förtjänstfulla prestationer i Povels anda. Ja, första året, alltså 1983, var det ju ingen tradition ännu.

Sedan följde i enlighet med traditionen Ratataa-procession och därefter sång till stipendiaten framförd av Mikael Ramel förstärkt med Lotta och de andra Ratataa-arna. Dagens specialskrivna rim var "med grace att prisa – och mångsidighet att visa". Strutavdragning följde och rimordet "Nilsson Lisa" blev uppenbart. Publiken visade sin förtjusning och Lisa förkunnade att detta var en överväldigande och överrumplande överraskning för henne.

Povel Ramel-sällskapet och Sverker fick en stund senare en liten intervju:

– *Grattis!*

– Tack! Tänk, jag är ju med och delar ut Olle Adolphson-priset, så i dag var det verkligen omvända roller när det var jag själv som fick en utmärkelse. Jag ser stipendiet som ett "pepp-pris", en hjälp att komma vidare.

KaRAMELodiktstipendiet 2017

KARAMELODIKTSTIPENDIET NR 35

(Sa hon som just hade fått Litteris et Artibus!/Intervjuarens anmärkning.)

– Vidare, ja. I ditt tacktal uppe på scenen antydde du dina planer för den närmaste tiden...

– Ja, jag vill inte mer än antyda, men det blir en föreställning med talade ord som är obundna av versmått. Inte bara att jag står där och sjunger mina visor.

– Berätta om dig och Ramel!

– Jag känner Lotta och Mikael sedan länge. Povel diggade jag redan i barndomen. Jag har alltid gillat ordtrixare, som Povel Ramel och Robert Broberg. Povel har så stor respekt för språket samtidigt som han är helt respektlös mot det.

Jag fick också jobba ihop med Povel, i Speldosa i Dalarna i slutet av 90-talet. Och jag fick sjunga den finurliga och tidlösa *Underbart är kort* vid minneskonserten till Povels ära för tio år sedan.

– Hur har det gått att hålla din upphöjelse hemlig i flera veckor?

– Bra, ända till klockan fyra i natt, när jag berättade det för min bror och några vänner på en liten tillställning som vi avslutade då. Jag tänkte att de nog inte skulle hinna skvallra för någon.

– Hoppas du stannar kvar som medlem i sällskapet även efter ditt "friår" som du fick som extrapresent nyss?

– Ja, det vill jag gärna. Jag lägger undan en del av pengarna.

I parken **Göran Anér**

KaRAMELodiktstipendievisan 2017

Nu ska det ske, nu ska det ske
Trettifemte året å rad –
Under pompa och klang
Fogas nästa talang – till paraden

Som varje knopp nu spricker opp,
Blottande blomkalkens blad,
Ska än ett stjärnskott bli avtäckt
I lördagsstämningens fläkt –

Karamelodiktstipendiet ska nu utdelas –
Karamelodiktstipendiet är ständigt hett!
Drabbar som en blixtnedslag
Där låtar skrivs och spelas –
Svenskvisans egen oscarsstatyett!
Karamelodiktstipendiaten höljs i ära,
Ekonomiskt oberoende för resten av dan
Andras karriärer bräcks,
Livet ut beundran väcks:
"Karamelodiktstipendiat – det var som fan!"

Årets kandidat är nånting extra
Årets kandidat – värd varenda text-ra'
Årets kandidat – med grace att prisa -
Och mångsidighet att visa

Karamelodiktstipendiaten:
Nilsson Lisa
Nilsson Lisa
Nilsson Lisa

Länge skine solen – länge råde lyckan
Länge flöde pennan – För denna tjej!

PÅ KRYSS MED POVEL RAMEL-SÄLLSKAPET

TEXT & FOTO Lennart Andreasson

För sjätte gången gav sig medlemmar i Povel Ramel-sällskapet ut på kryssning med Birkas Ålandsbåt. Någon i gänget hade säkert varit med samtliga gånger.

I vanlig ordning bestod begivenheterna av gemenskap och glädje + att nya kunskaper insöps. Allt började flexibelt med en klurig tipspromenad, iordningställd av finurliga Anna Perning. Där fick vi frågor om både Povel och fåglar.

På vilken veckodag föddes Povel? Obligatorisk kunskap, och den har vi nu vi som var med. Och hur många "bokstaven A" finns representerad i hela visan *Acke Asgam?*

Viktigt att veta, och det känner Povelresenärerna nu till!

Lotta Ramel var oförtröttlig ståuppare under färden, medan Anders Lundquist satt kvar vid sin pulpet och dirigerade. Ja, även ordförande Anders Elderman hade fullt upp.

Efter filmvisning av 30 minuters *Vid pianot: P. Ramel*, lagindelning och läcker måltid samlades alla för första tävlingen, en "karaoke-betonad" sådan; det gällde att lura ut vilken Povel-melodi som dolde sig i ett stort antal musikarrangemang.

Väldigt kul ihopsatt av tävlingsledningen - och inte alls så enkelt att lura ut.

Efter kort natt, fortsatte övningarna dag 2 med ett quiz, där säkert hundratals frågor kretsade kring Povel och Knäppupp. Här gällde det att ha hamnat i rätt grupp och att gemensamt och raskt hitta svaren.

Så följde mer filmvisning och kanske den mest stimulerande tävlingen, charader. Varje lag

fick två Povellåtar (eller filmer eller böcker) att förbereda gestaltning av via pantomim. Efter middagen spelades dessa så upp en i taget, och det gällde för de andra lagen att gissa.

Traditionen bjuder sedan Lottas fortsatta genomgång

av *Lingonben*; hon läste upp valda texter, upphörde plötsligt, och snabbt som ögat gällde det att fylla i resten. Detta är absolut inget för dem som behöver betänketid.

Slutlig segrare i tävlingarna blev laget HUNO, vilkas eminenta deltagare gratulerades och prisutdelades.

Årets vinnare i tipspromenaden applåderades och prisades

också, det blev eldsjelen från Gävle, Stig Östblom. GRATTIS Stig!

Så var allt slut, och vi var återigen i Stockholm. Säkert blir det en sjunde kryssning!

FOTO: ANDERS LUNDOQUIST

MED MAGDALENA RIBBING PÅ THIELSKA

Ute på Blockhusudden i Stockholm lät finansmannen och konstmecenaten Ernest Thiel i början av förra seklet sin gode vän arkitekten Ferdinand Boberg uppföra ett praktfullt hus som skulle bli både familjen Thiels bostad och ett av Sveriges förnämsta konstmuseer.

Povel Ramel-sällskapets medlemmar fick den 22 september göra ett minnesvärt hembesök i detta unikt vackra hus. Ciceroner var både museichefen själv, Patrik Steorn, och vår egen Magdalena Ribbing. Patrik berättade historien om huset och konstsamlingen. Ernest Thiel stödde samtidens svenska och nordiska konstnärer genom att köpa in deras tavlor, ofta direkt från staffliet. Ljuset från takfönstren belyser nu väggarna som med sin fönsterlöshet ger maximalt utrymme för Anders Zorn, Carl Larsson, Ernst Josefsson, Edvard Munch och Bruno Liljefors för att nu

nämna några av den tidens uppåtgående stjärnor.

Sedan tog Magdalena vid och gav på sitt sedvanligt synnerligen initierade sätt åhörarna deras lystmate av ganska intima familjeinteriörer och andra förvecklingar med knytning till huset och samlingarna. Men vad är då knytningen till Povel Ramel-sällskapet? Jo, Ernest Thiel var morfar till Povels fru Susanna, och Ernests bror Arthur var Magdalenas mammas farfar! (*Det gamla släkthuset*, någon?)

Det lyckliga sextiotial medlemmar som kommit med på denna utflykt fick därefter tid för enskilda rundvandringar och konststudier, innan det var dags för en läcker trerätters supé i före detta tjänstefolksmatsalarna i regi av matkreatören Monika Ahlberg Schiller.

I galleriet **Göran Anér**

MINNESORD 2017-09-29

Den folkkära journalisten och folkvettsexperten Magdalena Ribbing avled hastigt den 29/9 2017.

Hon var aktiv i Povel Ramel-sällskapet som arrangör av evenemang, bl a Ramel-middagar, besök på Riddarhuset och nu senast sammankomsten på Thielska galleriet. Hon kommer att saknas stort på Sällskapets sammankomster i framtiden.

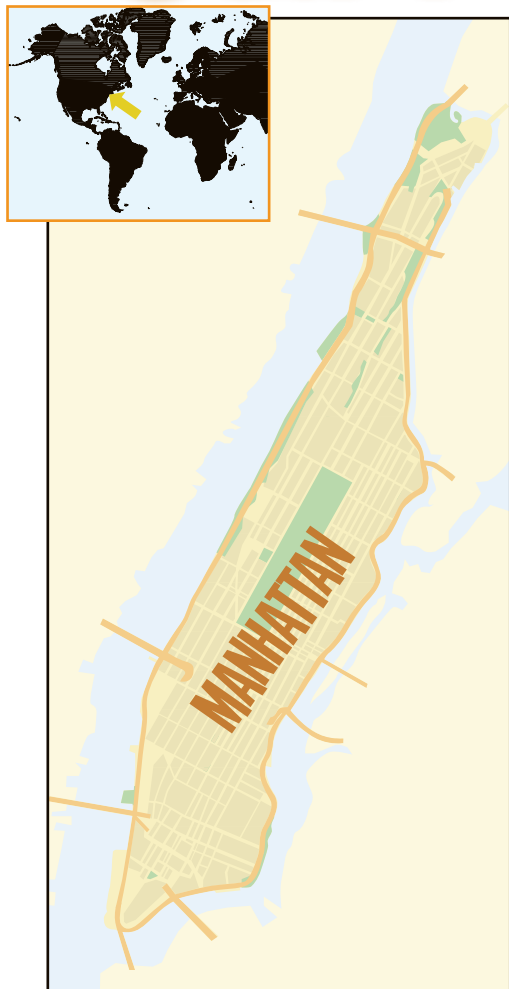
Magdalena Ribbing var född 1940 och blev 77 år.

Vila i frid, Magdalena!

FOTO: ANDERS LUNDOQUIST

SAN BLAS CHIBID

Resedagbok i flera delar DEL VII

*En berättelse om en lastbåts-
expedition till Sydamerika och
Västindien 1960 med Povel Ramel,
Susanna Ramel, Allan Johansson och Brita Borg.
Hämtad från en dagbok skriven av Povel Ramel.*

Dagboken digitaliserad genom Mikael Ramels försorg.

Detta avsnitt av reseföljetongen illustreras främst av ett antal alldeles nyupptäckta (svartvita) foton från resan, tagna på Barbados och Puerto Rico av Allan Johansson. Fler bilder, och större än vad vi har rum för i Sverker, kommer att kunna ses på hemsidan.

Den fantastiska leksaksaffären Schwartz har bl a ett väl tilltaget piano!

Band" på "Nick's" och trevlig pratstund (alla fyra) på rummet. Brita och Allan rådde sig själva denna dag.

Onsdag 20:e april 1960 (New York)

Uppe tidigt – sovitt 5 timmar – frukost med Annmarie som kom in före sitt jobb.

Sedan har jag hjälpt Suss att packa – hon reser hem till Stockholm redan idag. Det känns tomt och konstigt. Den egentliga resan är således slut här.

Hon har just givit sig av och jag sitter på rummet och skriver detta. Jag ändrade min hemresa till några dagar senare. Ordnat för kvällen. Allan och Brita har varit ute på båt-tur runt Manhattan. Vi vilade alla på em.

Middag på "Four Seasons" – ett hypermodernt, enormt ställe! (Bassäng med 4 träd i mitten. Höga fönster med "porlande" gardiner.) Fin mat!

Sedan underbar mimiker – Shai K. Ophir på 41 street Theatre i en slags källarlokal (bl a närsynt flamencodansare). Turk Murphys orkester – gammeldags och kul på Metropol (bastuba o allt!) och till sist sena showen på Latin Quarter: Mary Ford och Les Paul (så-där) och ett par underbara komiker (och även skickliga musiker) Frankie Ford och Gary Reynolds*). Helgalna och ljuvliga! Vi fick fint bord! (Jag mutade headmannen med 5 dollar!!)

*) Här en länk till Ed Sullivan Show där Frankie Ford och Gary Reynolds medverkar. Inspelning från 1961. Lätt att förstå att Povel gick igång på denna underhållning. Ca 7:00 lång.
<https://www.youtube.com/watch?v=ZPi67Ekt9lo>

Torsdag 21:a april 1960 (New York)

Sovitt ut. Lunch med Brita och Allan på Trader Vic's. Dom var mycket imponerade. Ljuvlig "Curry-Capon". Sedan härjade vi länge i Schwartz vråflotta leksaksaffär. Hela eftermiddagen gick på det sättet. Så vilade jag och pysslade på rummet tills Crazy dök upp vid 17:30-tiden. Vi gick ner på Metropol för att klämma en öl och spisa Turk Murphy igen. Man måste då förstås genomlida den skrällige "Red" Allen också. Så kom Brita, Allan och Claes Dahlgren dit. Han mycket behaglig och småkul. Vi åt middag på ett "Absinthe House" som han kände till och därefter gick vi på Blue Angel. Där fick vi höra den omskrivna sångerskan Miriam Makeba (Bra!), en kvinnlig komiker; Dorothy Loudon (Utmärkt!) och fin sångtrio; "The Chad Mitchell Trio". Sedan gick Brita och Allan hem och vi andra hamnade på sekelskifteskabinettet i "Bills Gay Nineties". Festligt allsångsställe! Sen hem!

Tisdag 19:e april 1960 (New York)

Vi sovitt ut och haft kul. Sedan mötte vi syster Vera som just anlänt och Mona med vilka vi "hade" lunch på "Trader Vic's", nytt kul ställe i söderhavsstil.

Suss fick drink med pärla på blomblad i! Mona var sig lik. Det var mycket trevligt att träffa dem! Vi fick alla sällskap efteråt till Schwartz leksaksaffär som var imponerande i sanning!

Därpå hämtade jag flygbiljetterna hem och sedan mötte Suss och jag Annmarie och Crazy, som tagit in på vårt hotel. Tillsammans åt vi en bit (Se upp för "hard-salami-sandwich" – träigt och tråkigt!!). Gick på Warners o såg "smellovision" filmen "Scent of Mystery" med bl a Peter Lorre. Plotten obegriplig men härliga bilder från Spanien. Luktröret framför oss, som då och då pustade ut små dofter, var bättre och roligare än jag väntat! Därpå teater: "Five finger exercise" med bl a gamle Roland Culver. Han och de andra var bra men pjäsen trädig. Vi gick efter halvlek. God supé på "21 club" (Jag hälsade från Tore Wretman). Fin dixieland - "Billy Maxted's

ARRA

Fredag 22:a april 1960 (New York)

Crazy hade kinesat hos mig och vi tärde tidig frukost innan han gick till sitt jobb. Sen var jag ute och handlade plattor och sprit. Kom så tillbaka till hotellet igen och det var lagom att vinka av Brita och Allan som just skulle hem till Sverige igen. Så skedde och jag filmade deras avfärd, varpå jag strövade på stan ett tag för att därefter gå hem på rummet. Vilade skönt! Det har blivit mycket varmt med ens så fönstren fick stå öppna för gott!

Så packade jag min portfölj, bordade "subwayen" downtown och uppsökte Crazy, som efter jobbets slut visade mig utsikten från 27:e våningen i det huset, varpå han via inköp av ost och Helan och Halvan filmer medelst färja, tåg och bil förde mig till sitt Springfield-hem, som verkligen i denna vackra tid gjorde skäl för namnet! Prat, Mat, Musik, Dryck och Trivsel!!!

Lördag 23:e april 1960 (Springfield)

Sovit ut gott (i Pelles rum - han var bortrest). Lunch med Annmarie och Crazy. Sedan biltur och ärenden i bl a roliga spritaffärer. Därpå hem för drink, skivor och slöklänk. Så stuvade vi in oss med ljuvliga schäferhunden Tina för att åka till deras goda väninna Teddy och hennes man (?) som hade jättegod middag med "krabbollar" och världens godaste charcoalsteak, grillad utanför kåken och dessutom pudrad med salt och hickory

träkolspulver. Man fick en enorm rödsvart bit, som skuren ur en tårta. Och en till om man ville och det ville man! Det bästa kött jag ätit är jag frestad föreslå! Efter chokladtårten för vi till ett annat hus - ett födelsedagsbarn vid namn Frank hade det och där fanns en flygel som bl a jag trakterade till alla tacksamma allsångares förtjusning.

Inte helt nykter drog jag mig till gästrummet vid 04:00-tiden för att där sova skönt!

Fortsättning följer i nästa nummer av Sverker. Det blir del 8, sista delen.

Eldsjälen

BILL FRIMAN – POVELKÄNNARE PAR

Hedersmedlemmen i Povel Ramel-sällskapet Bill Friman är utan tvekan en av det här landets främsta experter i ämnet Povel Ramel. 76 år gammal kan han se tillbaka på ett liv i ständig kontakt med Ramel och Rameliana.

– Som så många andra började jag gilla Povel redan som barn, inte minst tack vare min äldre bror Ingemar. Den första Povelskivan vi köpte nere i Malmö, på Amiralsgatan där vi bodde då, var *Gullet*, alldeles efter att den kommit ut 1948. Och sedan har intresset hållit i sig genom åren. Jag har sett alla Povels shower live med undantag av *Knäppupp I*, till att börja med i Malmö när Knäppuppen kom på besök och från och med 1961 i Stockholm, där jag bott sen dess.

Bill har ett långt yrkesliv i den grafiska branschen bakom sig; under många år i det egna företaget Grafogent och dessutom som Stockholmsrepresentant för Helsingborgs Lito. Men yrkeslivet har han hela tiden lyckats kombinera med ganska intensiva och tidskrävande aktiviteter med Povelanknytning. Båda bröderna Friman blev TV-kändisar på 1980-talet när först Ingemar och åtta år senare Bill ställde upp i 10 000-kronorsfrågan i ämnet Povel Ramel. Povel själv illustrerade frågorna, och det gick något bättre för Ingemar än för Bill, tvingas man påminna sig. Bill

var för övrigt också Sommarvärd i radio 1994, då han redovisade sin faiblesse inte bara för Povel utan också för amerikansk film och populärmusik (Jimmy Durante! Helan och Halvan!) Och vi ska heller inte glömma alla de senare år när Bill fått dela ut Povels Penna till duktiga lokalrevy författare inom ramen för LIS, Riksförbundet för Lokalrevyer i Sverige.

Men låt oss återvända till 80-talet, som var ett decennium när det hände mycket med Povelanknytning i Bill Frimans liv. De personliga kontakterna blev fler och fler och en dag ringde Bill Povel och berättade att han och hans bror samt några kollegor hade tänkt starta en liten Povel Ramel-klubb, som de tänkte kalla ”Jonathan Blake Fan Club”. Povel var försiktigt positiv, fast litet tveksam till det här med fanklubb – även om han gillade idén med Jonathan Blake.

– Så vi tänkte ett varv till – och en kväll på senhösten 1982 på Berns efter *Minspiration* strömmade vi in i Povels loge och berättade att klubben skulle heta ”Jonathan Blake FUN Club” och bestå av högst nio medlem-

Bill delar ut 1994 års Purjolökspris (Allium Porrum) till Stig Wallgren

mar med Povel som beskyddare – om han ville!

Det ville han i allra högsta grad. JBFC var född med Purjolöken som symbol, Bill Friman som ordförande och ett antal av hans kamrater som första medlemmar. Efter några år kom idén att börja dela ut purjolökar i keramik till Povels medarbetare under trevliga fester med Povel som ständig hedersgäst. Det blev 20 lökar genom åren; den första gick till Hasse Alfredson och den sista år 2005 till Mikael Ramel. Povel försåg också

Eldsjälen

klubben med en egen klubbvisa, en originalkomposition som inte många utanför JBFC har haft glädjen att njuta av. Och som vi vet lever JBFC i högsta grad fortfarande, nu med Ingemar Perup som ordförande och Bill Friman som hedersmedlem.

Trodde ni att det bara är August Strindberg som har gett ut Blå Böcker? Icke! Bill Friman gav, precis 80 år efter Strindberg,

EXCELLENCE

1987, ut sina Blå Böcker. De heter Povel Ramels Produktion A-Ö och är just en imponerande Ramelkatalog. Alla ditiills kända verk av Povel och/eller med Povel-anknytning finns redovisade i tre tjocka böcker i stort format, vackert inbundna i blå band och kompletterade tre år senare med ett supplement. Ett enormt researcharbete ligger bakom – och dessvärre torde verket vara ett av detta rikets mest svåråtkomliga: Det finns bara 20 exemplar, som förvaras ömt av de lyckliga ägarna.

Samtidigt fördjupades kontakterna mellan Bill och Povel.

– Han ringde rätt ofta kring midnatt sådär och undrade ”Har du tid att prata en stund?” Och då ville han prata om allt mellan himmel och jord, aktualiteter och annat som föll honom in. Han satt ju på sitt arbetsrum på kvällarna när huset var tyst och fick plötsligt lust att umgås per telefon. Jag kunde ofta hjälpa honom med saker; ibland hänvisade han folk som frågade efter texter till mig, ibland bad han att få en film på TV inspelad, och det hjälpte jag ju honom gärna med.

Återstår att redovisa den senaste Frimanska insatsen till Ramelforskningens fromma!

– Det var 1994 när telefonen ringde. Susanna Ramel var i andra ändan. ”Nu ska det bort!” ropade hon. ”Om inte du tar det, så slänger vi det!” Jag undrade förstås vad

det var fråga om. ”Väskorna med pressklipp som står i garaget!!” sa Susanna. ”Här kastas ingenting!!” sa jag mycket bestämt. ”Jag hämtar alltihop!”

”Väskorna” visade sig vara sju stycken koffertar med tidningsklipp från omkring 1938 och framåt. Povel hade till att börja med själv samlat det som stod om honom och hans spirande karriär i olika tidningar och sedermera abonnerat på klipp via pressklippsföretag. Mängden material var överväldigande. Men Bill satte igång. Målet var att sortera alltsammans, kasta alla dubletter och klistra in resten i pärmar i kronologisk ordning.

Det tog sju år. Bill jobbade med klipp i genomsnitt tre dagar i veckan och gjorde slut på ungefär 150 klisterstift. Men till sist var

Bill stod bakom utdelandet av KaRamelodiktstipendiet under många år, i egenskap av ceremonimästare.

Några av pärmarna med Povelanknutna pressklipp från sju decennier.

det klart. 61 pärmar med omkring 500 ark i varje belamrade det Frimanska hemmet. Och där har de stått till alldeles nyligen.

Men nu har något hänt. En i princip komplett samling pressklipp från Povel Ramels närmare sjuttio år långa karriär i underhållningsbranschen har bytt hemadress. De 61 pärmarna tillhör nämligen numera Povel Ramel-sällskapet, och har alldeles nyligen flyttat in i det lagerutrymme som sällskapet förfogar över på Östermalm i Stockholm. Förhoppningsvis kan de i framtiden hjälpa en eller annan Povel-forskare att tränga djupare in i den Ramelska historien – och därvid kanske också något förundras över denna insats av en av landets och Povel Ramel-sällskapets främsta Povelkännare och entusiaster.

Heders, Medlem!

Lasse Johanson

POVEL PÅ BOKMÄSSAN

På Bokmässan i Göteborg 1/10 var Povel Ramel-sällskapet representerat hos avdelningen för De Litterära Sällskapens samarbetsnämnd, DELS. Göran Anér från styrelsen och hedersmedlemmen Lennart Andreasson var ansvariga, iförda stiliga Povelmössor. Monter delades med några andra sällskap, broschyrer och provexemplar av tidningen Sverker delades ut till dem som visade intresse samtidigt som även några böcker och skivor såldes.

Göran Anér höll ett 20 minuter långt anförande på DELS-scenen med ämnet "Povel Ramel, parodiker och glädjefilosof". Han informerade om sällskapet och gjorde nedslag i Povelverk som *Bladbergeri hursa*, *Birth of the Gammeldans*, *Sorglösa brunn*, *Lingonben*, *Naturbarn* m.fl. När det gäller *Natur-*

barn fick publiken höra den lilla textomskrivning Povel gjorde på konserter år 2000; en passande travestering med tanke på den olustiga inramning bokmässan fått:

*Icke tycka om rasist,
tycka rasist trist.
Tycka man ska först som sist
skapa rasistbrist.*

Göran avslutade anförandet med att modigt sjunga den visa Povel skrev 1954, 32 år gammal, *Ån sjunger gubben*. Efter anförandet var det flera som ville prata Povel både med Göran och Lennart, även några yngre besökare. Förhoppningsvis lockades någon att bli medlem.

TEXT & FOTO **Lennart Andreasson**

Mikael Ramel med Hedersdiplomet

POVEL INVALD I RADIO NOSTALGI'S HALL OF FAME

Povel har fått en utmärkelse från Radio Nostalgi med texten:

HEDERSDIPLOM tilldelat Povel Ramel - för att i decennier ha intagit en av de mest framträdande platserna inom svensk underhållning genom sin rikliga produktion av såväl musik, revyer, filmer, TV-serier som annan scenunderhållning.

Kungsbacka den 8 juni 2017
Royne Nilsson
Producent

POVELDIGGARNA HULLADE HASSE

Sin vana trogen har Poveldiggarna haft fyra Ramelbuljonger i år, den fjärde nyss i november. Den förra hölls i september på Staffans-torps Gästis. Med anledning av Hasse Alfredsons bortgång valde vi att spegla hans och Povel många samarbeten genom åren.

Karl Nilsson i John Isbergs skepnad

Vi inledde med filmen *Ratataa* från 1956 och ställde frågan om inte Hasse medverkade som statist i numret *Var är tvålen?*

Hasse och Tage inledde sina karriärer som manusförfattare åt bland andra Povel och Karl-Gerhard, till exempel *Fingal Olsson* och *Herr Larsson*. Visan *Jasså*, framförde Martin och Brita i KG:s Jubelsommar 1960. Vi valde att spela upp "fnitterversionen" där Brita tappar fattningen och brister ut i ett skratt som smittade av sig även till vår publik.

Hasses entré i Knäppuppsammanhang, *Semestersångarna* från 1961, hade vi med, liksom ett senare samarbete i *Cabaret Canalhumorn*, *Fing-Fingeli-Fix-Trix*. Avdelningen

Lars-Åke "Sasse" von Vultée vid pianot

En välbesökt Ramel-buljong i Ängelholm fick avsluta året.

avslutades med finalnumret ur engångsrevyn, *Povel 70 år*, där Hasse hyllade sin gamle vän Povel med en egen text till paradnumret *Sorglösa Brunn*.

I andra avdelningen fick vi bland annat träffa *Eugen Cork* och John Isberg framförde *Karl Nilsson*.

Årets första Ramelbuljong hölls i mars, då vi fick höra Pia Dellson berätta hur hon som sjuåring skrev ett brev adresserat "Povel Ramel, Sveriges Radio". Till sin förvåning fick hon svar och det blev starten på en livslång vänskap. Pia visade sin rika samling av brev och föremål som hon fått, "vämjorna", helt omöjliga och många gånger smaklösa presenter som de skickade till varandra, bland annat en uppblåsbar gräddtårta.

I april höll vi traditionellt årsmöte på den likaledes traditionella Malvagården i Höganäs. Tony Edén kåserade kring Povel's musik och egna texter till melodierna. Två slemma lönnmördare ur spexet *Nelson* från 1969 tvekade inför kommande död. Den tvivlande duetten framfördes tillsammans med Anders Liedbergius, melodi *Tänk dig en strut karameller*. Verkligheten bakom en kontaktannons är inte alltid vad man tänkt sig vilket Kerstin Lundin-Grevelius sjöng om ur *Karnevalsrevyn 1974 (Dödscomry låtar)* och hon iklädde sig även rollen som en Frida, som var måttligt begeistrad över Birger Sjöbergs uppvaktning (*Det gäller kärlek livet ut i originalversionen*).

Vid samma tillfälle fick vi också delar av föreställningen *Ramel Igen* med gruppen Skånsk Humor som består av Roland Klasson, Vanessa Sundblad och Mikael Svensson.

Årets sista Ramelbuljong hölls den 19 november i Ängelholm med över 60 deltagare, varav många var nya. Temat var Povel och kärleken i fri tolkning. Kenth Fredriksson som framförde två nummer menade att tolkningen måste vara mycket fri om man ska få *Svarta Malin* och *Curaçao* att handla om kärlek. *Svarta Malin* följdes av *Banne mig* så en viss koppling lyckades vi med.

På väg till Curaçao var förutom Povel och Susanna, även Brita Borg med Allan Johansson, så vi räddade temat med hjälp av tipsfrågan som fick handla om honom. Här liksom vid alla andra tillfällen hanterades tangenterna av Lars-Åke "Sasse" von Vultée.

Nu sätter vi full fart mot 2018 och årets första Ramelbuljong är redan inbokad till den 18 mars i Lund. Årsbuljongen, med årsmöte och Ramelbuljong är planerad att hållas den 22 april.

Börje Åhgren

Pia Dellson, 2:a från vänster, visade sina "Vämjor", bland annat den uppblåsbara gräddtårten

Rökiga systrar hyllar Povel

••••• "DET ÄR MYCKET POVEL NU" •••••

En härlig kväll i Malmö med fr v Tina Rehn-Wikström, Jan Hjalmarsson, Stina Klintborn, Sara Ljunggren och Theresa Skjolden

UTSÅLDA FÖRESTÄLLNINGAR MED SMOKE RINGS SISTERS

Smoke Rings Sisters, trion med skönsjungande kvinnor sjunger gärna Povels visor i sina föreställningar. Ramel-Karameller och Sweden Swings är två av dem.

Det var totalt utsålt på Victoriateatern i Malmö när Smoke Rings Sisters gav sin föreställning *Ramel-Karameller* i våras.

– Povel är stjärnan i svensk underhållning, hans låtar är så melodiosa, säger Sara Ljunggren, som tillsammans med Theresa Skjolden och Stina Klintborn utgör Smoke Rings Sisters.

Deras stämsång har hämtat inspiration från grupper som Andrews Sisters och Harmony Sisters.

Namnet Smoke Rings Sisters för tankarna till trettio- och fyrtioalens jazzmusik. De har också satt ihop ett helaftonsprogram som de kallar *Ramel-Karameller*, en hyllningskavalkad ur Povels låtskaffereri, som de själva uttrycker det.

Tillsammans med Jan Hjalmarsson och Tina Rehn-Wikström bjöd "systarna" på en härlig kavalkad med många kända låtar signerade Povel Ramel. Göran Åhlfeldt, piano, Torbjörn Lidh, trummor och Max Thornberg, kontrabas, stod för kompet.

Tänk dig en strut karameller inledde kvällen och sedan bar det av via *Tjo vad det var livat*, *Kokosnöten*, *Du passar inte in i bilden* och många fler av de låtar som svenska folket tagit till sina hjärtan.

Trestämmig sång är Smoke Rings Sisters varumärke, men de framför också många solonummer. Som kuriosa kan nämnas att

Brita Borgs paradnummer fördelades mellan dem, så att Theresa Skjolden gjorde *Fat Mammy Brown*, medan Stina Klintborn tog sig an *Banne mig*.

Publiken fick också uppleva oväntade kopplingar. *Min lilla gubbe*, som Birgitta Andersson och Martin Ljung framförde i revyn *De sista entusiasterna*, kombinerades med *Följ mig bortåt vägen*, från *Knäpp Upp II*.

Innan publiken hann fatta det, var två timmars föreställning slut och *Livet är ett helvete* blev extranummer.

Victoriateaterns upplägg var vad som kallades en picknickteater, där publiken hade med sig egen mat och dryck och åt och drack under föreställningen. Många i publiken sjöng också med i de olika numren.

– Det tycker vi är underbart, att Povel har en så lojal publik, kommenterar Sara Ljunggren.

Ett av hennes tidiga minnen av Povels musikskatt var en visa hon gick och tralade på som liten, men texten föll i glömska utom de sista raderna.

– Det var inte så lätt att slå upp en låt där man bara kan sista raden, men så kom Stina med en låt hon tyckte passade min röst, berättar Sara Ljunggren.

Det var just den låten, *Du passar inte in i bilden*, som nu ingår både i denna föreställning och i den som heter *Sweden Swings*.

Föreställningen *Sweden Swings* tar vägen över stjärnor som Sonya Hedenbratt, Alice Babs och Monica Zetterlund och landar i ett stort avsnitt med Povel-låtar.

Povels låtar har alltid funnits med i de tre sångerskornas tillvaro. Stina Klintborn nämner *Kokosnöten* som sitt första Povel-minne, den sjöng hon i skolan.

– Min dotter älskar *Tvålen* och *Blås på det onda*, berättar Theresa Skjolden.

Den som får möjlighet att besöka en kväll med Smoke Rings Sisters får en härlig kväll. Speciellt *Ramel-Karameller* och *Sweden Swings* är höjdpunkter för Povel-entusiaster.

Gruppen bildades 2011 och tanken var att

Stina Klintborn, Sara Ljunggren och Theresa Skjolden bildar gruppen Smoke Rings Sisters

det endast skulle bli ett framträdande, men det har gått så bra att de nu försörjer sig på heltid med sina föreställningar där de själva arrangerar musiken i stämmor.

Gruppens hemsida innehåller spel- och sjungschema över kommande föreställningar.

Börje Åhgren

POVELS PENNA TILL LENNART HÄMÄLÄINEN

Lennart Hämmäläinen är en av medlemmarna i Iggesundrevyn och också en av dem som förser revyn med texter. När årets revy-SM ägde rum på Scalateatern i Karlstad var det en överraskad Lennart som ropades upp på scenen för att emotta Povelns penna.

Lennart var mycket rörd när han fick det prestigefulla priset av Povel Ramel-sällskapets representanter Jonatan Blom Ramel och Mikael Ramel som var på plats för prisutdelandet.

– Povel och många av de andra mästarna har alltid varit en stor inspiration för mig. Jag är mycket hedrad att få ta emot detta pris och vill tacka juryn och Povel Ramel-sällskapet, sa Lennart direkt efter prisceremonin. Av alla priser i revy-SM är det Povelns penna som är det mest hedersamma.

Urban Jönsson

JURYNs MOTIVERING TILL ATT GE POVELS PENNA 2017 TILL LENNART HÄMÄLÄINEN LYDER SOM FÖLJER:

Författaren har en förmåga att göra humor av vardagens plåga. Med genialitet och elegans skapas till verkligheten en stor distans. Pristagaren vet hur man lockar publiken till att skratta vilket självklart är något vi alla uppskatta. Både sketcher och sånger skrivs av denna som härmed tilldelas Povelns Penna. Så upp till scenen i denna stund: Lennart Hämmäläinen från Iggesund!

Povelns penna har delats ut sedan 1995. Bakom priset står Riksförbundet Lokalrevyer i Sverige (LIS) och Povel Ramel-sällskapet. I årets jury satt Stig Josefalk Bergman från LIS, Anja Nordberg från Povel Ramel-sällskapet samt förra årets pristagare Roland Olsson.

Recension

Författare: Ann-Marie Nilsson
Förlag: Gidlunds förlag

Musik till vatten och punsch

”Vad spelade man egentligen vid hälsobrunnen, vilka var musikerna? Hur togs musiken emot av sin publik? Hur var det egentligen – många som hört Povel Ramels pastisch *Sorglösa brunn* tänker sig nog att det egentligen var just så, stämmer det?”

Så skriver Ann-Marie Nilsson, docent i musikvetenskap, i sin stora genomgång av brunnsoktetternas glansperiod inom kurortsmusiken: *Musik till vatten och punsch*. Med Povelpastischen som grund går hon ut på forskarfärd.

Boken är omfångsrik (drygt 600 sidor), detaljerad – och lättläst; Ann-Marie Nilsson har gjort en pionjärsats när hon vetenskapligt studerat brunnsmusikens historia, repertoaren, musikerna, instrumenten; det stora flertalet kurorter och brunnar passerar revy.

Givetvis är Povel Ramel flitigt citerad, då han ”med fingertoppskänsla slipat den lins genom vilken vi betraktar tavlan”. På den CD som medföljer boken finns följdriktigt hans *Sorglösa brunn* medtagen som en virtuos sammanfattning av genren.

Läs boken – och då inte enbart för att kontrollera hur Povel Ramels musikaliska målning av brunns-epoken berörs.

Lennart Andreasson

POVEL RAMEL – LEKENS MÄSTARE

(ur tidskriften PARNASS 4-2009, tema: Trubadurer)

*Varför inte glömma allt det dystra runt omkring
och bli barn på nytt
och bli barn på nytt
Strunt i små komplex som lägger band på ditt liv
och bli helt naiv*

(Barn på nytt, 1949)

Barn på nytt, denna naivismens lovsång, har ett tema som gång på gång återkommer i Povel Ramels konstnärskap. Mängder av hans sånger uppmanar till fantasi, spontanitet, nyfikenhet och bus. Man klättrar i träd, man räknar fräknar, man leker vinterlekar, man har saft- och bulldag, livet liknas vid karameller och kärleken förklaras i termer av godis. Vuxna är som barn. Det är rim, ram-sor, sagor och äventyr och en entusiastisk pendling mellan kärlek och respektlöshet. Yngre lyssnare finner kanske hans fixering vid det barnliga och lekfulla som apart. Men Povel Ramel var ett barn av sin tid.

Barnets århundrade

År 1900 utkom Ellen Keys banbrytande verk **Barnets århundrade** där hon propagerade för en friare barnuppfostran. På många sätt kom 1900-talet att bli barnets århundrade, men kanske inte på samma sätt som Ellen Key hade önskat. En mer korrekt beteckning är nog ungdomlighetens århundrade.

Det förra sekelskiftets samhällsomvandlingar innebar att barnet började synliggöras. Skola och fritid fick större plats i barnens liv och gränsen mellan barn och vuxna blev tydligare. Uppfostran och pedagogik diskuterades och böcker och visor började skapas för barn.

Ungefär samtidigt kom med modernismen ett framhävande och ett förhärligande av det ungdomliga. Det naiva, spontana och naturliga hyllades ofta i kontrast till den västerländska civilisationens förnuft och regelsystem. Äldre traditioner ifrågasattes. Normer, former och språk börjad upplösas.

Vid mitten av 1940-talet fick modernismen sitt stora genombrott inom svensk kulturelit. Även inom populärkulturen fanns modernistiska tendenser. "Figurer" som Povel Ramel, Pippi Långstrump och Krakel Spektakel utmanade konventioner och tangerade dadaism och surrealism. Men medan den elitistiska kulturen ofta var pessimistisk och svärbegriplig för den breda publiken var populärkulturen positiv och inkluderande. Det är en viktig skillnad. Den lekfullhet som många ur den intellektuella eliten hade som ideal visade sig sällan i den egna konsten. Vad modernismen bortsåg från var att även leken kräver regler, i synnerhet om den ska vara kommunikativ. Ska man leka tillsam-

mans måste alla parter känna till lekens regler. Detta är standard inom populärkultur och var en konst som Ramel behärskade till fullo.

Han skolades tidigt in i den långa traditionen av underhållningsformer som varieté och revy, där den sceniska leken – humorn – alltid krävt ett samförstånd mellan aktörer och åskådare. Även som populärmusikalisk kompositör och textförfattare arbetade Ramel i en gammal hantverkstradition som gick tillbaka till äldre tiders muntliga berättande och klassiska repertoardiktning där det var nödvändigt att använda stereotypa mönster och retoriska regler för att nå fram till publiken. Först då man behärskade regelsystemen kunde man tänja på dem och låta dem kontrasteras i parodier och komiska visor som Bellman gjorde – och senare Ramel.

Anmärkningsvärd genrebredd

Förståelsen av Ramels konstnärskap grundas därför i förståelsen av hans till synes så lekfulla hantverk. Ju mer man studerar hans verk desto mer märker man hur hantverket är avgörande för vad som förmedlas. Detta blir tydligt om man exempelvis studerar sångtexterna där de stilistiska egenskaperna påverkar verkens fokus eller grundläggande "mening". Det här är inget unikt för Ramel – språkets effekt är alltid beroende av stilen. Det som gör hans hantverk speciellt är den märkbara medvetenheten och kontrollen över det stilistiska arbetet. Hans verk är utmärkta som didaktiska exempel på hur språk, ibland i samklang med musik, kan struktureras för att få olika estetiska effekter. Anmärkningsvärd är också den stora genrebredden. Minst sex olika sångtextgenrer kan urskiljas vars beteckningar skvallrar om dess fokus: berättelsen, betraktelsen, porträttet, stämningstablan, dramat och språkleken. Bland dessa utgör språkleken en särställning, som något av Povel Ramels signum.

Språkleken är en genre som kan utnyttja språkets alla möjligheter men även sätta dess systemregler ur spel. Språkleken manipulerar med vår föreställning om hur språket fungerar – och avslöjar därmed paradoxalt nog hur språket fungerar. Egentligen handlar språkleken inte om någon enhetlig genre, utan är ett antal stilgrepp som ibland kan genomsyra ett verk, ibland bara förekomma som enstaka inslag i en annan genre.

När språkleken framträder förvandlas språket till en lekpartner som sätter lyssnarens fantasi på prov. Språkleken framträder i en mängd varianter, från det uppenbart "galna" som i **Lingonbens** nonsens-text till det sofistikerat "utklädda" som i den avancerade pastischen **Torstigste bröder**. Musiken kan också ha en förstärkande roll som en del av

"språket". I gospelbluesen *En glad blues* bryter språkleken plötsligt in, mitt i gospeln hänyckning, och får oss genom ordval, melodi och rytm att associera till den svenska vårsången *Glad såsom fågeln i morgonstunden*. En skarp kontrast till den amerikanska musiken kan man knappast hitta.

*Käck som en knäck uti barnamunnen
Fri som ett bi uti morgonstunden
(En glad blues, 1965)*

En mer smygande variant av språklek finns i uppräknningen av kaptener i *Svarta Malin*. Som lyssnare märker man hur textens "allvar" och mörka sagotema succesivt spårar ur varvid ordens rytm, ljud och fria associationer tar över:

*och Kapten Kosing och kapten Rosing
och Kapten Krasse
och Kapten Herman och kapten Wedholm och Tjocka Lasse
och Kapten Svensson och kapten Plåthorn och kapten Platen
och kapten Nilsson – Piraten!
Och Kapten Prygel och kapten Dunka
och kapten Banka
och kapten Planka
och katten Felix – eh, Kalle Anka!
(Svarta Malin, 1958)*

Språkleken skapar på detta sätt distans – både från den ursprungliga genren och från textens innehåll – och kan därför fungera som en paroditeknik. Vad språkleken "betyder" kan inte utläsas genom texten i vanlig bemärkelse – den enskilda lyssnaren måste själv tolka. Ingen genre är lika starkt beroende av lyssnarens fantasi och associationsförmåga.

Fokus på språkets möjligheter

Ramels språklekstekniker har rötter långt tillbaka i tiden men kan närmast hänföras till det tidiga 1900-talets music hall- och vaudevilleunderhållning där humoristiska sånger ofta hade triviala ämnen men en stark fokusering på språkets tekniska möjligheter och böjligheter. Sådana verk fick bland Tin Pan Alley-förlagen i USA genrebeteckningen "novelty" som stod för något nytt, tillfälligt och bagatellartat. Novelty-sångerna betraktades som oansenliga flugor, men via detta genreforum lanserades exotisk eller spektakulär musik som så småningom breddade det allmänna populärmusikaliska idiomet.

Efter andra världskriget skedde en upp-trappning i intresset för novelty. Barn och ungdom hade nu börjat bli en kommersiell målgrupp i USA. Schlager skapades just med tanke på dessa grupper. Musik från tecknade filmer lanserades och amerikansk TV- och

filmreklam lockade med slagkraftiga refräng-
er i noveltystil. Rent generellt blev populär-
musiken barnsligare – komisk och crazyar-
tad men också naiv och banal. Beteckningen
novelty användes aldrig i Sverige men de fles-
ta av Ramels tidiga succéer var just novelty-
nummer, som *Far! Jag kan inte få upp min
kokosnöt!* och *Ittma Hohab*.

Det är alltså i dessa strömningar – mitt i
modernismens och populärmusikens ung-
domsvurm – som Ramels karriär tog fart.
Noveltymusikens karaktär formade Ramels
egen stil. Men de ”barnsliga” och lekfulla
dragen använde han på ett konstruktivt sätt.
Mitt i all prillighet lyckades han med barnets
rättframhet att sticka hål på det förljugna,
upplåsta, inskränkta och glädjelösa – en re-
belliskhet som inte får förväxlas med moder-
nismens förakt för det gamla.

Ramels konstnärskap präglades tvärtom
av en djup förankring i äldre kulturtraditio-
ner – tolkade med en reflekterande distans.
Han var en kultur- och civilisationskritiker
såtillvida att kritiken kunde rikta sig mot all
kultur, hög som låg, nära som fjärran, nu
som då. Att vara ”på avigan”, som en hel
Knäppupprevy fick heta, var ett universellt
recept mot all slentrian och likriktning.

*Så upp till kamp mot dom eviga schablo-
nerna*

*Kräng dom ut och in och vänd dom upp
och ner*

*Varenda grej får dom rätta proportionerna
På avigan, på avigan!*

*Stick ner dom konventionella spärrballong-
erna*

*Livet är en paj som man bör kasta mer
Och man mår bäst med dom andliga
kalsongerna*

På avigan, på avigan!

(På avigan, 1966)

Det finns alltså ett eftertänksamt budskap i
Ramels glatt kåserande och infallsrika konst.
Ett budskap som förfäktar livsglädjens filo-
sofi. I denna filosofi är leken nyckeln. Genom
leken tolkas verkligheten. Genom leken föds
skaparlust, njutning, musik och skratt. Utan
leken ingen glädje. Leken och skrattet är livs-
nödvändiga. Denna positiva livssyn lyckades
Povel Ramel förmedla, tack vare det lekfulla
hantverket. Leken var både medlet och målet
hos denne lekens mästare.

*Gör detsamma hur ni skrattar;
huvudsaken är att ni fattar
att så länge som vi alla skrattar med,
är inte tiden vriden helt ur led.*

(Skratt, 1958)

Johanna Broman Åkesson

FOTO: BIRGITTA ANÉR

SORG OCH GLÄDJE HOS POVEL RAMEL

Under den numera traditionella s.k. ”Kul-
turnatten” i Uppsala, i år den 9 september,
var det många som noga siktade in sig på
en särskild av alla de cirka 600 program-
punkterna. Sal X, som är universitetshusets
största rum näst efter själva aulan, fylldes
till sista sittplats, när musikdoktor Johanna
Broman Åkesson och psykiatriprofessor Li-
sa Ekselius stod redo att, var och en från
sitt perspektiv, bearbeta sorg och glädje hos
Povel Ramel.

Startpunkten för båda föreläsarna var
bilolyckan 1937, som ledde till döden för
Povels föräldrar. Povel själv skriver i *Följ
mig bakåt vägen* (1992) att han egentligen
inte minns något sorgearbete men att han
kanske i hela sitt liv har genomgått ”ett
slags bakvänt sorgearbete – i glädjens teck-
en.” Detta citat bildade den gemensamma
överbubriken för föreläsningarna.

Johanna tog oss bakåt i tiden, till förebil-
der som var levande i Povels tidsanda, fast-
än de är mycket gamla. Den äldste av dessa
var antikens Epikuros, och Johanna tyckte
sig se att Povel i sin livsföring och i sitt ar-
bete fann tröst och hjälp i att tillämpa nå-
got av ett epikureiskt förhållningssätt: Njut
av livet, men inte på andras bekostnad.
Känn sinnesro och ingen smärta.

Nästa förebild i historien blev Erasmus
av Rotterdam och 1500-talets karnevals-
miljö, där allt ställs på huvudet. I Povels
läkeprocess kanske detta återspeglas i cra-
zy-konceptet; upproret mot vuxenvärlden
och mot det etablerade, i verk av Povel så-
som *Barn på nytt* och *På avigan*. En ytter-
ligare historisk person som Johanna mena-
de kan ha bidragit till Povels jämvikt är
Epikuros’ lärjunge Horatius, som med sitt
”carpe diem” möjligen inspirerade Povel till
Underbart är kort.

Lisa Ekselius beskrev hur sorg och glädje
brukar följas åt, och hon berättade särskilt
om en ny stor vetenskaplig studie om ”För-
äldradöd under barndomen och depression
hos unga vuxna”. Studien visar på en klart
ökad risk för depression hos barn, särskilt
pojkar, när någon förälder, i synnerhet
mamman, går bort i just en ”onaturlig”
död, t.ex. olycka eller brott. Samtidigt finns
en lång rad faktorer som kan motverka
denna depressionsrisk, och Lisa fann det
helt naturligt att det goda och insiktsfulla
omhändertagande som Povel fick som för-
äldralös och det glädjerika liv han därefter
kunde leva tycks ha neutraliserat hans
traumata.

I salen Göran Anér

POVEL RAMEL- SÄLLSKAPETS WEBBPLATS

Alldeles säkert har du observerat sällskapets uppfräschade webbplats, www.povelramelsallskapet.se. Ja, varför inte ha den som startsida i din dator? Se även till att du kan nå den i mobilen och på iPaden/Surfplattan.

Lär dig hitta på hemsidan

Gör gärna en egen rundvandring, och lär dig hitta all information som finns. Gå in på knapparna högst upp och studera sånger, skivor, böcker, monologer, revyer, shower, radio- och TV-program, filmer, rapport från arrangemang, teckningar, kuriosas och mycket annat. Dessutom finns Affären Ramel, där du kan inhandla Povelgrejer, liksom även ett Forum, i form av en Gästbok, där du kan ställa en fråga och skicka ett meddelande.

Medlemsinloggning

Knappen högst upp till höger heter "OM SÄLLSKAPET". Vid markering på den kommer du till en sida med diverse information om sällskapet, hur man blir medlem, stadgar, styrelsen etc. Där kan du också som medlem logga in dig på "Medlemsinloggning". Väl där kan du hämta hem medlemsförteckningen, gå in i ett dokumentarkiv och läsa protokoll och andra handlingar från årsmöten m.m., läsa alla SVERKER som pdf-filer och även gå in och göra sökningar.

Hör av dig om du har synpunkter!

Lennart Andreasson,
Redaktör hemsidan

lennart.andreasson@mbox332.swipnet.se

FOTO: GUNNAR ROQUIST

Vi noterar:

Lekebergs revysällskap i Fjugesta har under hösten gjort stor succé med föreställningen

EN UPPKNÄPPT HYLLNING

TILL POVEL RAMEL

Skådespelet mottogs med öppna famnen av publiken, fick strålande recensioner och gick för fulla hus någon månad. I de två akterna, en mer musikalbetonad och en mer av traditionell nummerrevy, kunde bortåt 40-talet av Povels alster avnjutas. Hurra och tack för denna fina Povelhyllning, säger vi i hans sällskap.

GRYNKORV KAN SÄGAS

"Grynkorv kan sägas på många små sätt" sjöng Povel Ramel tillsammans med Lars Ekborg och Lissi Alandh i revyn På Avigan, 1966-67. Att Grynkorv också kan ätas framkom i Hörtorgshallen, 19/10 2017. Grynkorvens dag firades och arrangörerna Grynkorvens Vänner Stockholmssektion och Povel Ramel-sällskapet hade samlat hallen full med korvålskare.

Anders Lundquist från Povel Ramel-sällskapet och Benny Widjestam från

Grynkorvens Vänner hälsade alla välkomna. Povels *Grynkorvsvisa* spelades upp till full munterhet, innan alla fick hugga in på korvarna med deras tillbehör i form av senapssåser, rotmos, potatismos, lingon och inlagd gurka. Ett glas vin eller öl (alkoholfritt om så önskades) hörde till.

Två sorters grynkorv bjöds det på, dels från Eriksons chark i Nossebro och dels från korvmästare Calle Sjöstrand. I den korvomröstning som ägde rum ef-

Plingelingeling hej

Nu firar man i land och rike
en tid som alla har så kär,
plingelingeling hej, plingelingeling hej, julen den är här.
Det finnes inte alls dess like
allt eftersom vad jag kan se,
plingelingeling hej, plingelingeling, och ganska skönt är de.

Det började för fjorton dar sen,
man släpade med julpaket,
plingelingeling hej, plingelingeling, och slet som en atlet.
Så underbart att vara far sen,
och glädja sina ungar så,
plingelingeling hej, plingelingeling hej, vi har elva små.

Vi lackade ett otal klappar,
och svetten lacka' också med,
plingelingeling hej, plingelingeling, mitt hem var upp och ned.
Snällt lack jag på kostymen tappar
och så till kemisk tvätt med den,
plingelingeling hej, plingelingeling hej, tjugofyra spänn.

Så åt vi utav julens föda,
först fann vi ingen mandel alls.
plingelingeling hej, plingelingeling, sen satt den i min hals.
Min mage hade verklig möda,
och ännu tål den ingen mat,
plingelingeling hej, plingelingeling, nej blott bikarbonat.

Så klädde jag mig i ett lösskäg,
som gjorde mig till tomte fin,
plingelingeling hej, plingelingeling, och smaka naftalin.
Men ledda av familjens rötäg
skrek ungarna med enad trut,
plingelingeling hej, plingelingeling nej, se så far ser ut.

PLINGE
LINGE
LING
HEJ

När så jag delar ut paketer,
kom genast ett begrepp på glid,
plingelingeling hej, plingelingeling, och det var julefrid.
Skänk aldrig trummor och trumpeter,
hör där en stackars husfars tips,
plingelingeling hej, plingelingeling hej, själv jag fick en slips.

Så upp till munter dans vi slöto,
jag jobbade mig genomblöt,
plingelingeling hej, plingelingeling, med magen full av gröt.
Vi tände våran gran och njöto
av julens hela atmosfär,
plingelingeling hej, plingelingeling, och snart var brandkår'n där.

Visan *Plingelingeling hej* kommer från *Julflugor 1946*,
Povel Ramel-sällskapet Jul-CD 2014.

– OCH ÄTAS!

ter måltiden lyckades Sjöstrand vinna knappt
före Erikson, men båda sorterna var mer än
godkända. Korvmästare Sjöstrand fanns på
plats och höll ett kort tacktal.

Finalen bestod av kaffe, kaka och mingel.
I vimlet kunde många vänner av Povel och
Grynkörv och annan mat kännas igen, t.ex.
matskribenten, gastronomen, korvakademi-
kern m.m. Christina Möller.

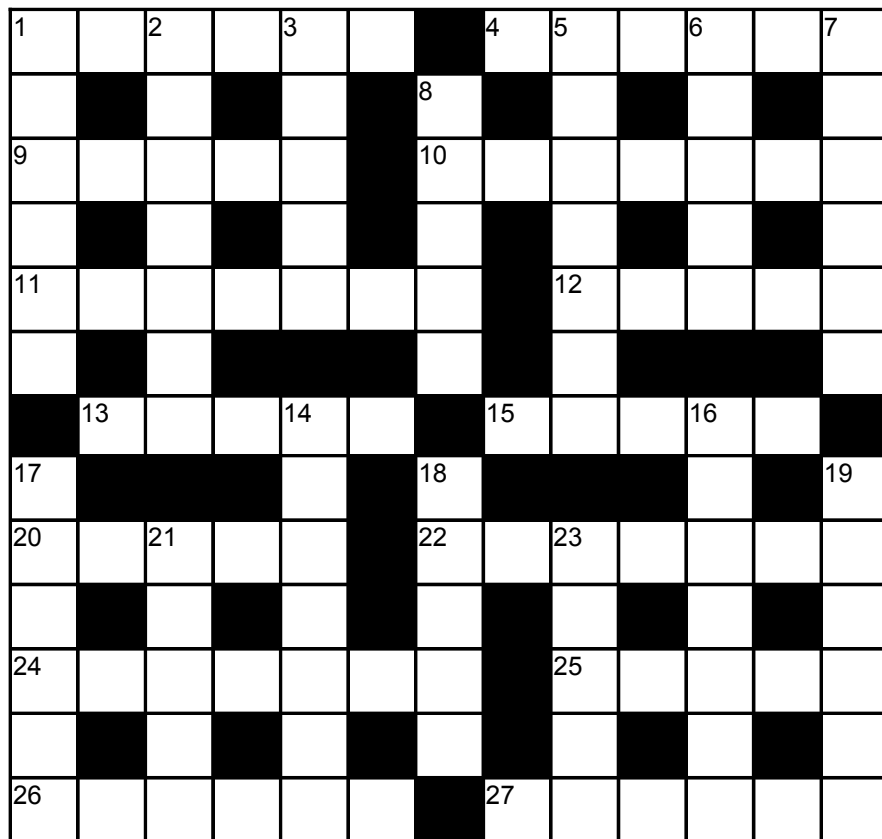
Gunnar Kjellander
fotograferade och berättade för
Lennart Andreasson

Bladbergeri & Så'nt

RAMELKRYS

Lös vår ordfläta med så gott som hundra procentig Ramelanknytning.

Vågrätt

1. Var Povel på 1967
4. Tycktes Brita se ut i visan
9. Gjorde Gunwer om i logen
10. Var Felix Alvos
11. Har många kontrakt med Knäppupp
12. Olja och ... Slobortnikoff
13. Står Povel ännu inte
15. Hette Zigge Zackarin
20. Uppgavs Knäppupps sufflös vara
22. Besökte den unge Povel
24. Gick väl Povel aldrig i
25. Spelplats på nöjesfält
26. Gör dirigent och önskat besked
27. Johanssons hemort

Lodrätt

1. Ett sådant var gediget
2. Var Nybroviken i visan
3. Den tillhörde Povel
5. Förläggande orkesterledare
6. Till en sådan skrev Povel visor
7. Kan Ramelmelodier med fördel
8. Kan man komma
14. Den var Wenches Therése
16. Är revyräven
17. Var Bröstmeiers kanelcylindrar
18. Var Martin Ljung långt ifrån
19. Bli visan som lodrätt 7
21. Liten i Tillstymmelse
23. Ofta flera i en föreställning

Lösningen skickas till
 Povel Ramel-sällskapet, c/o Anders Lundquist,
 Fleminggatan 91, 112 45 Stockholm senast den 28 februari.
 Tre vinnare får varsin bok. Lösning och vinnare publiceras i nästa nummer av Sverker.
 Konstruktör: Anders Lundquist

VAD TÄNKER POVEL?

Var med i vår tävling!

FOTO: ALLAN JOHANSSON

Skicka ditt tävlingsbidrag så det är oss tillhanda senast den 28 februari 2018, till info@povelramelsallskapet.se eller till Povel Ramel-sällskapet c/o Lundquist, Fleminggatan 91, 112 45 Stockholm.

Bladbergeri & Så'nt

RAMELKRYSS

Här är den rätta lösningen på förra Ramelkrysset.

Vinnare i förra tävlingen blev Karin Rosberg i Upplands Väsby, Göran Hedlund i Gävle, och Lennart Nordström i Lund, som får varsin bok.

1	G	R	Ä	S	Ä	N	K	L	I	N	G	E	N				
	A		V		N		L		N		I		O				
8	G	L	E	S	T			9	O	R	T	S	V	I	S		
	E		N		R		T		Ä		N		B				
10	T	I	T	T	A	R	E			11	R	O	A	D	E		
			Y				T			N					R		
12	B	O	R	T	13	O	M		14	F	A	T	15	T	I	G	
	A					M		16	B				Ä				
17	K	Ä	18	S	Ö	S		19	U	T	20	S	Ä	L	D	21	A
	S		K		I			G		O		T				G	
22	I	N	O	R	D	N	A			23	R	U	T	I	N		
	D		R		E		D			T		A				A	
24	A	K	V	A	R	I	E	F	I	S	K	A	R				

Favoriter i Affären Ramel

Povels Naturbarn på CD

Live-upptagning från Klara soppteater våren 2011, plus några studioinspelningar. Materialet är 99% poveliskt. Lotta och Mikael Ramel samt basisten Backa Hans Eriksson. Pris via vår hemsida **140:-**

CD-skivor bara för medlemmar

Inspelningar från Din Egen Röst
Povel på Mirabell

Nyhet i Affären Ramel! Povels Ordkynniga Penna

En kvalitetspenna när du ska skriva såväl odödliga, bevingade som alldeles vanliga ord

35:-

Om & Till Povel

En boklig hyllning från några vänner på Povels 70-årsdag: Hans Alfredson, Sture Allén, Claes Eriksson, Lennart Jirlow m fl

100:-

AFFÄREN RAMEL

Här kan du som är medlem handla för leverans direkt hem i brevlådan till medlemspriser. Sortimentet utökas ständigt.

Välkommen till vår egen handelsbod www.povelramelsallskapet.se

Bladbereri-pratbubblan vanns av medlem nr 417, Jan-Inge Isacson.
Ett anteckningsblock från Povel Ramel-sällskapet kommer i postlådan.
De övriga tävlingsförslagen finner du på povelramelsallskapet.se
Ett hjärtligt tack till alla som skickat in bubblor. På sidan 22 hittar du
utmaningen i Sverker nr 16.

Vinnande pratbubbla
inskickad av
Jan-Inge Isacson

- **I nästa nummer: mer om Povel Ramel**
- **Mer ur Povels resedagbok • Kuriosa och andra fakta**